

Ikt. sz.: NOB-40/19-2/2017.

NOB-4/2017. sz. ülés
(NOB-61/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2017. április 11-én, kedden, 10 óra 05 perckor
az Országház Esterházy János tanácstermében (földszint 1.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

Elnöki bevezető	6
A határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása	6
Tájékoztató a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat külhoni tevékenységéről	6
<i>Dr. Edvi Péter tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Büki György előadása</i>	8
<i>Dr. Csepregi Beáta tájékoztatója</i>	9
<i>Dr. Fórizs Etelka tájékoztatója</i>	10
<i>Jobban Eszter előadása</i>	12
<i>Dr. Hajdinák Adrienn tájékoztatója</i>	13
<i>Dr. Novoth Béla tájékoztatója</i>	13
<i>Bozori Gabriella előadása</i>	15
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	17
Tájékoztató a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége tevékenységéről	18
<i>Dr. Edvi Péter tájékoztatója</i>	18
<i>Pogár László előadása</i>	18
<i>Hozzászólások</i>	23
<i>Pogár László válaszai</i>	26
Egyebek	28
Az ülés berekesztése	28

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat külhoni tevékenységéről

Előadó:

Dr. Edvi Péter, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnöke

Felkért hozzászólók:

Dr. Büki György gyermekneurológus

Dr. Csepregi Beáta aneszteziológus (Fővárosi Önkormányzat Nyírő Gyula Kórház)

Dr. Fórizs Etelka fogorvos, gyermekfogorvos

Dr. Hajdinák Adrienn szülész-nőgyógyász szakorvosjelölt (Szent János Kórház)

Jobban Eszter, a Misszió Egészségügyi Központ ügyvezető igazgatója

Dr. Novoth Béla részlegvezető főorvos (Heim Pál Gyermekkórház)

Dr. Végh György Lajos osztályvezető főorvos (Szent János Kórház)

2. Tájékoztató a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége tevékenységéről

Előadó:

Pogár László, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke

Felkért hozzászólók:

Réti Róza Magdolna, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége alelnöke

Dr. Edvi Péter, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége felügyelőbizottságának elnöke

Kovács Melánia, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője

Ferencz Éva, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője

3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Pánczél Károly (Fidesz), a bizottság elnöke

Szabolcs Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szászfalvi László (KDNP), a bizottság alelnöke
Bóna Zoltán (Fidesz)
L. Simon László (Fidesz)
Petneházy Attila (Fidesz)
Szávay István (Jobbik)

Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló
Alexov Lyubomir, szerb nemzetiségi szószóló

Helyettesítési megbízást adott

Bóna Zoltán (Fidesz) megérkezéséig Petneházy Attilának (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Sándor Tamás, a bizottság munkatársa

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Edvi Péter, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnöke
Dr. Büki György gyermekneurológus
Dr. Csepregi Beáta aneszteziológus (Fővárosi Önkormányzat Nyírő Gyula Kórház)
Dr. Fórizs Etelka fogorvos, gyermekfogorvos
Dr. Hajdinák Adrienn szülész-nőgyógyász szakorvosjelölt (Szent János Kórház)
Jobban Eszter, a Misszió Egészségügyi Központ ügyvezető igazgatója
Dr. Novoth Béla részlegvezető főorvos (Heim Pál Gyermekkórház)
Dr. Végh György Lajos osztályvezető főorvos (Szent János Kórház)
Pogár László, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke
Polgár Róbert (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége)

Megjelentek

Réti Róza Magdolna, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége alelnöke
Kovács Melánia, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője
Ferencz Éva, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége ügyvezetője
Dr. Grezsa István, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja fejlesztési feladatainak kormányzati koordinációjáért felelős kormánybiztos

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 05 perc)

Elnöki bevezető

PÁNCZÉL KÁROLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nagy szeretettel köszöntök minden kedves megjelentet a Nemzeti összetartozás bizottsága mai ülésén. Külön nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm dr. Edvi Pétert, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnökét és az őt kísérő orvoscsoport tagjait, illetve a második napirendi pontunkhoz érkezett Pogár Lászlót, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnökét és az MCSMSZ küldöttségét, akik Lászlóval együtt érkeztek. Külön köszönöm minden résztvevőnek, hogy a nagyhéten, akár távolról is ideérkeztek Budapestre, köszönöm szépen, hogy elfogadták meghívásunkat. A jelenlévők között még szeretettel köszöntöm dr. Grezsa István kormánybiztos urat, köszönöm, hogy megtiszteli a bizottsági ülést az érdeklődésével. Köszöntöm alelnök urakat, a bizottság tagjait, nemzetiségi szószóló urat és mindenkit, aki figyelemmel kíséri mai ülésünket.

A határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

Kiss László és Sneider Tamás képviselő úr előzetesen jelezte távollétét, a mai ülésen nem tudnak részt venni. Bóna Zoltán képviselő urat Petneházy Attila képviselő úr helyettesíti, illetve L. Simon László képviselő úr úton van, hamarosan érkezik. Megállapítom, hogy bizottságunk 6 fővel határozatképes.

Kérdezem a bizottságot, hogy elfogadják-e az előzetesen kiküldött napirendet azzal a kiegészítéssel, hogy mindkét napirendi pontnál szemléltetőeszközt kívánnak az előadók igénybe venni. Kérdezem, ki az, aki elfogadja a napirendet. Aki igen, kérem, most szavazzon! (Szavazás.) Köszönöm szépen. Egybehangzó igennel a napirendet elfogadtuk.

Tájékoztató a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat külhoni tevékenységéről

Első napirendünk tájékoztató a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat külhoni tevékenységéről. Ismételten köszöntöm napirendi pontunk előadóit, és elsőként dr. Edvi Péternek, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnökének adnám meg a szót. Kedves Péter, öné a szó.

Dr. Edvi Péter tájékoztatója

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat) *(Előadását vetített prezentációval kíséri.):* Tisztelt Elnök Úr! Kedves Bizottsági Tagok! A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat számára nagy megtiszteltetés, hogy itt tájékoztatót tarthatunk. Azt gondoltuk, hogy időről időre - rögtön hozzáteszem, hogy a parlamentben ez az első - azért megéri, hogy azokat a politikusokat is tájékoztassuk, akik a határon túli feladatokkal, problémákkal foglalkoznak.

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat munkájának körülbelül 70-75 százaléka Magyarországon történik, 25-30 százaléka pedig a határon túl. Azt gondolom, hogy talán egy picit meg fogom önöket lepni azzal, hogy ennek a most bemutatásra kerülő 20-25 százaléknak a teljes munkánknak a negyede, amit önök most látni fognak, az is milyen sok. Ez annak köszönhető, hogy Magyarországon, a határon túl és más országokban is vannak önkéntes segítők, kiváló szakemberek, akik felvállalták azt, hogy mind Magyarországon, mind határon túl a gyermekeknek, beteg gyermekeknek, hátrányos helyzetű gyermekeknek és gyermekintézményeknek önként és dalolva segítenek.

Tehát amit én most itt elmondok, az az önkénteseink munkája. Látni fogják, hogy akik itt most az önkéntes munkájukról beszámolnak, azok komoly szakemberek, főorvosok, osztályvezetők, netalán tán intézetek ügyvezetői, és ennek ellenére azt gondolom, hogy a szívük és a lelkük a helyén van, és nagyon sokat tesznek mind Magyarországon, mind határon túl beteg gyermekek és gyermekintézmények érdekében.

Amit tehát önök itt most látni fognak, az nem egy állami támogatott intézmény, hanem négyszázvalahány önkéntes munkája, akik szabadságot vesznek ki, szabadnapokat vesznek ki azért, hogy ezt a munkát elvégezhessék.

Kezdjük is el! Köszönöm szépen, hogy meghallgatnak minket. Van egy akció, ami tavaly ősszel zajlott. Magyarországon kezdtük. Az Európai Uniónak vannak furcsa szabályai. Ezek közé tartozik az, hogy megkülönböztetnek viszonylag gazdagabb régiókat és szegényebbeket. Magyarország összes kórházát ellátták hallásszűrő készülékekkel, adtak rá pénzt, de a központi régióba, Pest megyébe és Budapestre nem. Nem hiszem, hogy Pest olyan sokkal gazdagabb lenne, még igazából Budapest sem. Akkor összefogtunk, csináltunk egy gyűjtést és ajándékoztunk 16 intézménynek ilyen készüléket. De aztán azt mondtuk, hogy miért ne csinálnánk ugyanezt meg Kárpátalján is?

Itt lehet látni néhány képet, ami tavaly október tájt készült, és ahol úgy döntöttünk, hogy Kárpátalja összes kórházának - még egyszer hangsúlyozom: az összes kórházának -, ahol szülészet van vagy pedig intenzív gyermekosztály, adunk egy ilyen készüléket. Itt lehet látni - ez pont Beregszász -, és a beregszászi kórházon egy kicsit mást is segítettünk. És most nem akarom egyesével felsorolni, ez pont Lemberg. Azt gondoljuk, hogy Lemberg környékén van Kárpátaljának vége, úgyhogy oda is adtunk egy készüléket.

Mindig tanul az ember valamit. Én nem tudtam, hogy Rahó mellett van Európa központja. Itt ezért van ez a vicces kép, ahol állítólag 1848-ban kimérték Európa közepét, és aztán a Szovjetunióban még egyszer, és mindig kiderült, hogy Rahó mellett egypár kilométerre van Európa közepe. Ott az a pont, amire mutatunk az esernyővel, az az.

A nagyszülősi kórház felújítása már elkezdődött. Ott egy közös munkát végeztünk. Bocsanat, a munkát egy ottani vállalkozó végezte, de közösen finanszíroztuk. A Miniszterelnöki Hivatal vállalt egy kórtermet, és mi vállaltunk egy másik kórtermet. Ennek a két kórteremnek az átadásán vagyunk éppen, ahol Greza úr megtisztelt minket azzal, hogy eljött az átadásra, úgyszintén Harrach Péter úr.

Visszamegyünk Erdélyre, bár Büki György kollégám nem olyan régen volt Kárpátalján, tehát arról számol be. Ez a csíkszentmártoni gyermekközpont. Ez az egyik legnagyobb projekt, amit valaha is finanszíroztunk. Körülbelül 2 millió euróba került. Részben egy régi kúriát újítottunk fel, részben lehet látni ott a végén, hogy hozzáépítettünk. Ez egy több mint 2000 négyzetméteres építmény. Ebben van a falnak az óvodája, egy leányanyaotthon, egy korai fejlesztőközpont, amit mi valósítottunk akkor ott meg, és van egy kis számítógépes központ is, ami most már azért nem olyan fontos, mint régen. És ezt majdnem csak a vicc kedvéért mutatom be. Mindennel foglalkozunk, tehát azt szoktuk mondani, hogy olyanok vagyunk, mint Emma néni vegyesboltja. Minden van.

Itt látható két tűzoltóautó, az egyiket Csíkszentdomokos önkéntes tűzoltóinak ajándékoztuk, a másikat pedig Csíkszentmárton önkéntes tűzoltóinak. Azt kell mondjam, hogy természetesen sosem terveztük. Életünk legjobb reklámja volt, mert amikor odaajándékoztuk, talán egy héttel később Csíkszentmártonban leégett egy csűr egy házzal együtt. Következő nap az összes csíkszeredai meg mondjuk azt, hogy csíki újság azzal a főcímmel jelent meg, hogy a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat

által ajándékozott tűzoltóautó megmentette a falu több házát, hogy porig égjenek, majd amikor befejezték az oltást, akkor elindultak Csíkszereda felé, és a katonaság által küldött tűzoltóautót is visszavontatták Csíkszeredába.

Néhány kollégát bemutatnék, akik nincsenek itt. Dr. Szekeres Mártát, aki borzasztó segítőkész, szívélyes hölgy, a Szent János Kórházban volt osztályvezető, most már nyugdíjas, már a lába is fáj, de azért mindig jön. Még egy dolog: egy kicsit a szélén lehet látni, hogy azoknak a kollégáknak, akik járnak velünk, komoly felszerelést is biztosítunk.

A személyzet még az egyszerűbb megoldás. Püspöki Gabi, aki a Pikler Emmi Intézetnek volt az igazgatója, 15-20 éve jár velünk. Professzor Hacki Tamás Regensburgból, de közben már professzor itt, a Semmelweis Egyetemen is. Gyakran jár velünk.

Udvarhelyi Beatrix a Péterfy Sándor Utcai Kórházból, aki Hacki Tamásnak segít, mert ilyenkor mindenki több száz gyereket vizsgál, és akkor gyorsabban megy.

Merksz Miklós úrnak sok a dolga. Ő a veseproblémás gyerekeket műti vagy ott, vagy itt. Nagyon sok műtétet végez ott. Az az igazság, hogy ezzel azért van egy kis probléma, mert hivatalosan még azok sem, tehát van közöttünk olyan kolléga, aki díszdoktor ott, meg tiszteletbeli tagja az Orvoscamarának, de ennek ellenére tulajdonképpen nem műthet, de tanácsot adhat egy műtét közben, oktathat egy műtét közben, tehát az teljesen legális. Mi mindig bejelentjük azt, hogy érkezünk - az Orvoscamarának, a minisztériumnak -, és hivatalosan oktatunk a műtőkben. Merksz doktor úr, aki néha nem tudja az összes műtétet ott elvégezni, ő a Heim Pál Gyermekkórházban dolgozik, akkor áthozzuk a gyerekeket.

Nagyon szoros az együttműködés például Marloch Ferencsel, aki azért nagy segítség, mert nagyon gyakran találunk gerincproblémás gyerekeket, és ő ott helyben meg tudja csinálni a fűzőket. Itt is lehet látni egy kislányt, akinek gerincproblémája van. És ez egy nagy különbség, hogy már elutaztunk és akkor csinálják, nem passzol, és így tovább, tehát a fűzőket, ha lehet, akkor ott, rögtön le is gyártjuk.

Az első kolléga, akinek átadom a szót, dr. Büki György, aki a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Gyermek-szakorvosi és Gyermek-neurológiai Intézetének vezetője, és aki néhány héttel ezelőtt jött vissza Kárpátaljáról, és erről szeretne beszámolni.

Dr. Büki György előadása

DR. BÜKI GYÖRGY gyermekneurológus: Tisztelettel üdvözlöm a jelenlévőket. Friss élmények vannak bennem, ezekről diákat láthatnak. Itt van a képen. Fölidéztem a múltat, hogy 1994-ben mi volt az, ami engem arra készítetett, hogy a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat köteleibe lépjek. Ami számomra igazán szimpatikus volt, az a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat alapító okirata és az, hogy gyermekeken segíteni olyan társadalmi erőket mozgat meg minden időkből, ami igazán érdemessé teszi ezt a munkát.

Ami viszont hosszú távon még fontosabbá vált számomra, az egy íratlan szabály a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnál, egy egyezés köztünk, hogy ha valakinek elkezdjük a segítségét, akkor nem engedjük el a kezét. Ezzel a biztos tudattal járok én 1994 óta Erdélybe, Székelyföldre, Csángóföldre és most újonnan Kárpátaljára. Ez a biztos tudat számomra azt jelenti, hogy amit elkezdünk, azt be is tudjuk fejezni. Ez viszont egy nehézséget is szül, merthogy gyakran kényszerülünk arra, hogy válogassunk a helyzetekben a betegek közt, és gyakran rám hárul ez a feladat. Útjainkon, hogy úgy mondjam, az első frontvonalban vagyok ott, és nagyon szomorú érzés az, amikor az embernek anyagi okokból kell lemondania valakiről.

Eszembe jut egy néhány évvel ezelőtti karácsonyi történet. Már az országgyűlési ciklusok és az évek összefolynak a fejemben, pontosan nem tudom, mikor volt, a lényeg az, hogy karácsony előtt néhány héttel Péter bejelentette, halkan mondta, lehet, hogy februárra az alkalmazottaknak már a fizetéssel is gondjuk lesz. Karácsony előtt 4 nappal bementem Péterhez, mert frissiben érkezett hozzánk egy kérelem Székelyföldről, körülbelül félmillió értékre saccoltam, és azt mondtam Péternek, hogy nekem nem lesz jó karácsonyom, ha ezt nem tudjuk megcsinálni, valamit találj ki, kérlek. Két nappal később aztán behívott az irodájába, és megtudtam, hogy meglesz ennek a gyerekeknek a támogatása.

Ha még belefér az időbe, akkor a friss élményeim közül szeretnék önökkel megosztani kettőt. Az egyik egy hétesztendős kárpátaljai gyermek, aki még 2015 karácsonya előtt igen rossz állapotban került a Heim Pál Gyermekkórházba. Nagy tanulsága az, hogy hosszas diagnosztikai folyamat után kiderült, hogy ez a gyerek egy lassú vírusfertőzésben szenved, egy kanyaró vírusfertőzésben. 2 éves kora előtt vészelte át a kanyarót, 7 éves koráig egészségesnek hitte mindenki, és egy olyan betegség indult, aminek tragikus vége lesz. Ez az a gyerek például, akit a Megyei Jogú Városok Országos Szövetsége támogatásával elsőként hoztunk át Budapestre, és ez az a gyerek, aki továbbra is támogatottunk marad, és azt kell lássuk, hogy bizony-bizony, vékony kérgen, vékony jégen járunk akkor, amikor belekezdünk egy gyermek támogatásába.

A másik történet szintén egy eset, az számomra kedvesebb, biztatóbb, és ezzel zárnám a beszámolót. Nagyszőlősen - ott a képek között lehetett látni a nagyszőlősi főorvost, aki büszkén mutogatta az osztályát - találtam júliusban egy gyermeket, akinek súlyos bélfejlődési problémája volt. Nagyszerű érzés volt ezt a gyermeket az ölembe venni azzal a tudattal, hogy ezen a gyereken biztos, hogy tudunk segíteni. Ami külön csavar a történetben, és ez megint jellemző a civil életre, hogy nagyon nehéz volt ezt a gyermeket átjuttatni, de végül Szalipszki Endre személyes segítségével ezt a gyermeket is megoperáltathattuk Magyarország egyik neves intézetében. Köszönöm szépen a figyelmet.

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat): Köszönöm Büki György beszámolóját. Szalipszki Endre, ha valaki nem ismerné, a beregszászi főkonzul, és a probléma meg az volt, hogy az anyukát elkapták cigarettacsempészéssel, és nem fizette ki a büntetést, úgyhogy ahhoz, hogy a gyereket át tudjuk hozni életmentő műtetre, először kifizettük az anyukának a büntetését, majd utána áthoztuk a gyereket, és jól sikerült a műtét, maradunk ebben.

Megkérem dr. Csepregi Beátát, a Fővárosi Önkormányzat Nyíró Gyula Kórház intenzív és aneszteziológiai osztályának a vezetőjét, hogy számoljon be. 5 másodperc volt, hogy az összes címedet elmondtam, úgyhogy légy szíves csak 1 perc 55 másodpercben beszélj.

Dr. Csepregi Beáta tájékoztatója

DR. CSEPREGI BEÁTA aneszteziológus (Fővárosi Önkormányzat Nyíró Gyula Kórház): Felnőtt aneszteziológus, intenzív terápiás szakorvos és sportszakorvos vagyok, 2002-ben kerültem a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat orvoscsoportjához, azóta járok Erdélybe és dolgozom az orvoscsoporttal. Néhány mondatban szeretném az ottani munkánkat bemutatni önöknek, hogy legyen képük, mit is csinálunk mi.

Én felnőtt aneszteziológus vagyok, és mégis gyermekeket vizsgálok, a gyermekek általános belgyógyászati szűrővizsgálatát végezzük gyermekgyógyászok segítségével. Egy-egy alkalommal 6-8, akár 10 gyermekgyógyász is érkezik a

csoporthal, és nekünk az a feladatunk, hogy iskolákban, óvodákban a gyermekek szűrését elvégezzük. Abban az esetben, ha beteg gyermeket találunk, vagy olyan gyermeket, akinek valamilyen problémája van - ez lehet egészségüggyel kapcsolatos, de anyagi támogatás is -, akkor ezt esetleg megpróbáljuk azon az utunkon megoldani a saját orvoscsoportunk szakorvosai segítségével. Ez annyit jelent, hogy ha szemészeti problémája van, sebészeti, plasztikai sebészeti és az alkalommal van velünk sebész szakorvos vagy fül-orr-gégész szakorvos, bőrgyógyász szakorvos, akkor hozzájuk igyekszünk irányítani, és ők látják el ezeket a gyerekeket és utána gondozzák tovább.

Abban az esetben, ha aktuálisan nincs velünk ilyen szakorvos, akkor ezt ma már megpróbáljuk Erdélyben vagy Romániában megoldani. Ez korábban kevesebb szakorvosi vizsgálatot jelentett, ma már egyre több az ottani szakvizsgálat. Ha nem sikerül, vagy úgy gondoljuk, akár a szakorvosaink, akár mi úgy gondoljuk, hogy ez Romániában nem megoldható feladat vagy betegség, akkor pénteken, minden utunk végén, pénteken van esténként a közös megbeszélésünk, és ott minden orvos elmondja az a heti tapasztalatát, és mindenki beszámol azokról a gyermekekről, akiknek az áthozatalában, illetve orvosi ellátásában segítséget kérünk a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálattól. Ezt Péter és Büki doktor összegzi, aztán egy sürgősségi sorrendet állítanak fel, és megtörténik a gyermekek ellátása. Ez akár műtétet, akár kivizsgálást, akár laborvizsgálatokat jelent, és a következő utunkig megtörténik a betegeknek vagy a gyerekeknek az ellátása. Köszönöm.

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat): Köszönöm szépen. Itt csak közben egy kép, ahol azt lehet látni, hogy mi nagyon sokat törődünk az ifjú orvosokkal. Például a Semmelweis Egyetem a cselédkönyveseket szokta velünk küldeni, akik részben nagyon sokat segítenek, részben pedig tanulnak is egyúttal, de ugyanúgy a Kolozsvári Egyetemről negyed-, ötödéveseket is vittünk magunkkal sokáig, és képeztük őket. Mondjuk azt, hogy csak részben vagyunk büszkék ezekre az eredményekre, mert kiváló orvosok lettek, sajnos kevesen maradtak Erdélyben. Minél jobban képeztük őket, annál inkább költöztek át Magyarországtól Amerikáig, de egy páran legalább ott maradtak. Itt csak egy fotó, ahol lehet látni, hogy részben milyen körülmények között vizsgálunk, osztálytermeket alakítunk át - idézőjelben -, és ott mennek a vizsgálatok.

A következő előadó dr. Fórizs Etelka, akinek nagyon örülök, hogy ideért, mert két nappal ezelőtt még nagyon beteg volt.

Dr. Fórizs Etelka tájékoztatója

DR. FÓRIZS ETELKA fogorvos, gyermekfogorvos: Én is szeretettel, tisztelettel köszöntök mindenkit. Fogorvosként veszek részt több mint húsz éve a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat munkájában, és egy fogorvoscsoport tagjaként dolgozom. Ebben vannak állandó tagok és változó tagok is, főleg azért, mert időközben édesanyák is lettek közöttünk, akik hol tudnak jönni, hol nem, de mindig csapódik hozzánk egy-egy új ember és fiatal kolléga.

Fogorvosként nekünk nagyon nehéz dolgunk lenne a kollégákkal szemben, ha nem lennének meg a feltételeink, nevezetesen egy fogorvosi busz keretében, hiszen nekünk a fonendoszkóp kevés, felszerelésre is szükségünk van. Péter jóvoltából a gyermekmentőhöz kicsit kalandos úton került Svájcból, ha jól tudom, egy fogorvosi busz a '90-es évek közepén, ami teljes felszereltségű fogorvosi buszt jelent; a röntgentől a sterilizálóig minden van benne. Azóta egy kicsit leamortizáltuk, és sikerült szponzor segítségével felújítani, új dolgokat is beletenni, de ez egy tökéletesen működő rendelő.

Két dolgot emelnék ki a munkánkból. Az egyik, ami nagyon fontos, hogy Erdélyben nincs külön gyermekfogászat. Ezért a gyerekek ugyanolyan rendelőben vannak ellátva, mint a felnőttek, és nyilvánvalóan a kollégák ideje, türelme, habitusa nem mindig alkalmas arra tökéletesen, hogy egy gyerekkel hogyan kell kontaktust teremteni, hogyan van rá idő, türelem.

Azt gondolom, hogy a mi sikerünk az, hogy azok a gyerekek, akik oda, a buszba bejönnek, mosolyognak. Ennél fantasztikusabb érzést, mint hogy ha fél is, akkor is valamilyen bizalom van felénk, és mosolyogva érkeznek oda, és ha egy-egy elpityergi magát, akkor is meg tudjuk nyugtatni és az egész kezelés nagyon-nagyon vidám, kedves és megnyugtató légkörben folyik, és szívesen jönnek egy fogászati rendelőnek kinevezett buszba, ahol tudja, hogy fúrunk-faragunk, szurit kap, és mégis jön. Ennél szerintem fantasztikusabb élmény nincsen.

Még egy mondatot hozzátennék ehhez a kis beszámolóhoz, ami szerintem szintén nagyon fontos, hogy itt említették a kollégák, főleg Büki Gyuri, hogy nem tudjuk befejezni, mert - idézőjelben - válogatni kell a kezeléseik között. Természetesen ez nálunk is nagy probléma, mert amikor az egészséget elkezdtük, volt olyan paciens, akinek 20-22 tömést kellett egy szájban csinálni, és ez irtó nehézzé tette az ember munkáját, hogy most akkor hogyan is döntsön, kinek, mit, mikor és mennyit.

Nagyon sokat javult azóta egyrészt a helyzet Erdélyben is, másrészt miután többen vagyunk, nem egy-két fogorvos megy, hanem négyen-ötven-hatan-heten-nyolcan, mikor hogyan jön össze a csapat, ezért prevenciós előadásokat is tartunk, ami nemcsak előadásból áll, hanem egy kicsit továbbmegyünk a fogmosás effektív tanításában, tehát a gyakorlatban lévő tanítással. Fogkefét vizsünk, fogkrémet, mindenkire külön odamegyünk, és mi is egy alkalommal nem egy helyen vagyunk csak, hanem több alkalommal megyünk vissza ugyanarra a helyre, és akkor ezzel kicsit tudjuk követni azt, hogy a félévenkénti ottlétünk mennyire hatékony és mennyire jó. Úgyhogy ennyit szerettem volna mondani. Próbáljuk továbbra is csinálni.

DR. EDVI PÉTER, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnöke: Köszönöm szépen. Talán még egy megjegyzést tennék. A sok-sok fogorvosnak - Eta mondta, hogy van, amikor még nyolcan is vannak a buszban - természetesen nem állnak ott nyolcan a buszban, hanem járnak körbe iskolákban, óvodákban, és azt mondják, hogy ez hatásosabb, mint amikor bent fúrnak-faragnak a buszban, mert ott mindig csak egy-egy gyereket érnek el éppen, viszont a megelőzést ha pláne az óvodásoknál elkezdik, tanítják őket, hogy kell fogat mosni, mi a szájhigiéncia, akkor annak jobb az eredménye, mert ha ugyanoda visszamegyünk mondjuk 5 évvel később, sokkal kevesebb szuvas fogat találunk, mint ott, ahol nem oktattunk.

Megkérném dr. Végh Györgyöt, a Szent János Kórház Szülészeti-Nőgyógyászatának vezetőjét, hogy tartsa meg az előadását. Egyetlenegy dolgot nem szeretek: idegen tollakkal ékeskedni. Eta azt mondta véletlenül, hogy hála Péternek. Hála az OTP-nek mert az OTP vásárolta meg Svájcban ezt a fogorvosi buszt, és mind a mai napig finanszírozza is.

DR. FÓRIZS ETELKA fogorvos, gyermekfogorvos: Bocsánatot kérek, ezt nem tudtam, de azt viszont igen, hogy a felújításában és a teljes több milliós szék-, gépcserében valóban ők vettek részt, hiszen ott ültem és mondtam, hogy erre szükségünk van.

Dr. Végh György Lajos előadása

DR. VÉGH GYÖRGY LAJOS osztályvezető főorvos (Szent János Kórház): Köszönöm szépen a lehetőséget. Egy picit a gyermekektől elvonatkoztatva: mi a nőgyógyászat területén dolgozunk.

En 2005 körül csatlakoztam a Szolgálathoz Szepesi János tanár úr támogatásával, aki nemcsak szakmai tanítómesterem, hanem korábbi főnököm, illetve a Nemzetközi Gyermeekmentő Szolgálat alapító tagja is.

A mi munkánk kétrétű. Egyrészt részben a felvilágosításra, részben pedig a nőgyógyászati szűrésekre épül. Sajnos az edukáció, ami Magyarországon sem működik tökéletesen, Erdélyben sem tökéletes. Ilyen szempontból nagyon alulképzettek mind a fogamzásgátlással, mind pedig a szexuális úton terjedő betegségekkel kapcsolatban a hölgyek, és nyilván a férfioldal is ugyanilyen hiányosságban szenved.

A másik pedig a szűrővizsgálatok jelentősége, amit relatíve nagy számban tudunk végezni. A hölgyeknek vannak melleik meg női nemi szerveik. Mind a két terület relatíve gyakran fordul elő mint onkológiai betegség, viszont nagyon egyszerű és olcsó vizsgálati módszerekkel lehet korai fázisban a betegségeket kiszűrni, úgyhogy mind emlővizsgálatot, mind nőgyógyászati rákszűrést végzünk.

Korábban nem voltak ideálisak a feltételek, háziiorvosi rendelőkben, illetve a kórházban dolgoztunk, ott biztosítottak rendelőt számunkra. Azonban egy durván 5 évvel ezelőtt - nem tudom a szponzori háttérrel, csak Péter nevét tudom említeni Eta után - egy komplett kamiont szerzett, ami gyakorlatilag egy európai színvonalú rendelőnek felel meg 5 helyiséggel, várakozóval, vetkőzővel, konzultációs helyiséggel, vizsgálóval, és még ultrahang-berendezésünk is van. Úgyhogy gyakorlatilag a nőgyógyászat kórházban végzett magas színvonalú ellátását és szűrővizsgálatait tudjuk végezni.

Úgyhogy az egyetlen korlátunk most már csak az idő, mert paciens az mindig van. A korábbi 2-300 vizsgálatról 4-500 vizsgálatra mentek föl esetszámban a vizsgálati számok. És tényleg csak az időfaktor az, ami egyedül korlátot szab ennek. Van, hogy este 10-ig állnak sorba időjárás viszonyosságokra való tekintet nélkül.

A levett vizsgálati anyagokat minden esetben hazahozzuk, és itt egy citológiai laborban történik a kiértékelésük, utána a paciensek negatív esetben is ki lesznek értesítve. A konzíliumi háttérrel mi Erdélyben részben a csíkszeredai kórházzal, részben pedig a székelyudvarhelyi kórházzal oldjuk meg, ahol most már a megfelelő endoszkópos technikákkal is el tudják látni a betegeket. Köszönöm szépen.

DR. EDVI PÉTER, a Nemzetközi Gyermeekmentő Szolgálat elnöke: Köszönöm szépen. A következő előadónk Jobban Eszter, a Misszió Egészségügyi Központ ügyvezető igazgatója. Nyilván sokan hallottak már arról a veresegyházi ismert intézményről, aminek ő az ügyvezető igazgatója.

Jobban Eszter előadása

JOBBAN ESZTER, a Misszió Egészségügyi Központ ügyvezető igazgatója: Köszönöm szépen. Én a prevenciót képviselem. 2008-ban csatlakoztam a szolgálathoz Csepregi Bea doktornő kapcsán.

Nem vagyok orvos, hanem egészségügyi szakdolgozó vagyok és egészségügyi tanár. Számomra az a legfontosabb egyrészt, hogy tudjak segíteni, másrészt az első utunk következtében az világossá vált, hogy Romániában nincs szervezett, az egész országra kiterjedő szűrési program sem a nőgyógyászati vizsgálatok tekintetében, sem pedig az emlődaganatos betegségeink tekintetében.

Így a feladatunkat azzal egészítettük ki, amit szakmailag meg lehet tenni, hogy azt a tudást át lehessen adni, amivel a korai diagnózist el lehet érni, tehát hogy minél

kisebb stádiumban észrevehető legyen az emlődaganat. Itt az emlő önvizsgálatának módszerét tanítjuk, oktatjuk, azonkívül, hogy az orvosok a szűrést maguk elvégzik, de mivel félévente vagy évente egyszer találkoznak orvossal, mégiscsak a korai diagnózist az jelenti, ha a hölgy önmagának minél hamarabb észreveszi. Ezekon a konzultációkon, amint lehet látni, nagyjából én találkozom először a hölgyekkel. Nagyon sok mindenben lehet segíteni, és azt a fajta hiányosságot, ami az egészségtudatossággal kapcsolatos, azt ezen nyugodt körülmények között, amennyire lehet, pótoljuk. Igyekszünk jó kapcsolatot teremteni az ott ellátó szolgáltatókkal, hiszen a beteget, ha beteget találunk, őt oda kell küldeni. Nagyon jó tényleg, hogy félévente vissza lehet menni, mert találkozunk, és mi is folyamatában látjuk a betegeknek, a kiszűrt betegeknek az ellátását, ezt akár negatív, akár pozitív irányban is, de legalább lehet követni. Úgyhogy én a prevencióban utazom, azért, hogy azt a hiánypótlást lehessen javítani, amire ott szükség van. Köszönöm szépen.

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat): Köszönöm szépen. A sorrend valahogy egy kicsit rossz, úgyhogy ha megengedik, akkor Hajdinák Adrienn a következő, aki szintén szülész-nőgyógyász, és azért különleges talán az ő munkája, mert ezekből a székelyföldi szűrővizsgálatokból kívánja a PhD-jét elkészíteni, amivel egyúttal egy átfogó képet kapunk arról, hogy mi a helyzet ott. Azt szeretném még csak külön elmondani, hogy sajnos nincs fotó, elnézést, úgyhogy állj ki középre!

Kezdetben arra gondoltunk, hogy azoknak a hölgyeknek segítünk, akiknek nem lehet gyereke, mi mégis gyermekekkel foglalkozunk igazából, és ezért gondoltuk azt, hogy egyáltalán ezt a munkát elkezdjük, de aztán vitathatatlanul egyre több szűrést is végeztünk, és egyre gyakrabban találtunk olyan eseteket, akiknek sürgősen műtétre volt szükségük, és ezért folytatjuk. Hajdinák Adrienn!

Dr. Hajdinák Adrienn tájékoztatója

DR. HAJDINÁK ADRIENN szülész-nőgyógyász szakorvosjelölt (Szent János Kórház): Szeretettel köszöntök én is mindenkit. A Szent János Kórházban szakorvosjelöltként dolgozom. 2014-ben kerültem be ebbe a csapatba Végh főorvos úrnak köszönhetően, és azóta én is minden évben járok ki. Aktívan részt veszek a szűrésekben, a kiértékelt leletek visszaküldésében is, illetve a javaslatában is részt szoktam venni. Hatalmas számú adat áll rendelkezésünkre. 2001 óta vannak adataink ezekről a nőgyógyászati vizsgálatokról, ez alatt több mint 8.200 hölgy leletéről van információnk. Ami látszik, hogy minden évben egy-két méhnyakrákot sikerül kiszűrniük, illetve egyre magasabb számban mind a rákmegelőző állapotokról is időben értesíteni tudjuk a hölgyeket, mind a nem rosszindulatú betegségekkel kapcsolatban is, ha szükség van bármilyen műtétre, azt tudjuk irányítani a megfelelő kórházakba. A visszajelzés még kicsit nehézkes, egyelőre akkor kapunk visszajelzést, ha a következő évben visszajönnek hozzánk, illetve most Csíkszeredában egy fiatal szakorvossal szintén sikerült fölvenni a kapcsolatot, úgyhogy remélhetőleg még több visszajelzésünk lesz, és akkor így egy szép tudományos dolgot lehet erről az egészről készíteni.

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat): Köszönöm szépen. Novoth Béla főorvos úr!

Dr. Novoth Béla tájékoztatója

DR. NOVOTH BÉLA részlegvezető főorvos (Heim Pál Gyermekkórház): Tisztelt Bizottság! Az előttem szólókhoz csak annyit szeretnék hozzátenni, hogy a

nőgyógyászok és a fogorvosok érnek vissza mindig legutoljára a szálláshelyre, ez 7-8-9 órát is szokott jelenteni, ők mennek ki legelőször és ők jönnek vissza a legkésőbb.

Most jönnek én. Én a kézsebészettel kerültem ki Erdélybe teljesen véletlenül. A kézsebészet azért jött, mert a gyermekkori fejlődési rendellenességekkel elég nehéz foglalkozni, illetve elég nehezen tudják ellátni, gyakorlott kézsebész kell hozzá. Miről is van szó? Mondjuk, egy ilyen kéz, amelyiknek össze vannak nőve az ujjai, ez jó meregetésre meg úszásra, de nem jó, mondjuk, kesztyűbe dugni, nem lehet vele enni, nem lehet vele írni és nem lehet vele számítógépen sem dolgozni. Ebből 5 ujjat csinálni, az elég munkás dolog, de 4-5 műtéttel általában szokott menni. Ezzel indult az én erdélyi misszióm, aztán bővült a paletta elég rendszeresen, majd jött a traumatológia.

A gyermektraumatológia szintén egy fejlődőben lévő szakág, 20-25 éve kezdett ez fejlődni. Annyit kell tudni a fontosságáról, hogy a fejlődő országokban a balesetből kifolyólagos halálok az 1-14 évesek között több, mint az összes többi halálok együtt véve. Tehát több gyermek hal meg traumatológiában, mint a tumorosok és az egyéb más betegségek együtt véve. Ezenkívül minden negyedik gyerek valamilyen baleseti problémával kerül orvoshoz, tehát magyarul, négy év alatt minden gyerek valamilyen esés, vagy a fej beütése miatt vagy akár halál miatt orvoshoz kerül.

A traumatológiai ellátásban nagy változás történt az elmúlt 20 évben, ami azt jelenti, hogy áttértünk a minimál invazív töréskezelésre, ami magyarul azt jelenti, hogy a csontokat lehetőleg belső titánrudakkal, titánszegekkel rögzítjük, ami csak annyi feltárást igényel a műtéthez, amekkorát maga a titánszeg igényel - 2-3 milliméter egy titánszeg -, tehát 1-2 centiméteres feltárásokat. Ha összehasonlítjuk ezt azzal, hogy mondjuk, egy combcsonttörést sokféleképpen lehet kezelni, egyrészt úgy marad, aztán lesz, ami lesz, megy, mint a sánta kutya, meggyógyul magától, másrészt begipszelik. Mondjuk, ha egy 8-10 éves gyereket begipszelnek, húzatják a combcsonttörését két hétig, az ágyban persze, maga alá pisil és egyebek, közben, amikor pisil, kakil, ágytálazzák, aztán fáj a törése, utána begipszelik még 6 hétre a derekától a lábujja végéig, amit az első nap lepisil, utána le is fogja kakálni, és ebben lesz akkor még 6 hétig a gyerek. Ehhez képest van egy másik megoldás, a műtéti ellátás, ami korábban lemezes szintézis volt, ami azt jelenti, hogy a gyerek combját feltárják, mondjuk, 10 éves korában a térdétől a combja tövéig, ott lesz egy nagy heg. A férfiak és a nők elég kritikusak, mondjuk, egy alsó végtaggal kapcsolatban, ha egy csinos nőnek a combján van egy nagy vágás, ha az a nő ezt 10 éves korában megkapja, az sosem fog fölvenni miniszoknyát, de sima szoknyát sem, csak nadrágban fog járkalni, és hogy fog az férjet találni magának. Ezen igyekeztünk változtatni ezzel a minimál invazív töréskezeléssel, ahol egy kis lyukon keresztül bevisszük a titánszegeket. Ez Magyarországon sem egy ősrégi módszer, és ezt vittük át Erdélybe is, ami azt jelenti, hogy 5-6 évvel ezelőtt - ugye, Péter, vagy 4-5 éve? (*Dr. Edvi Péter bólint.*) -, kivittünk egy titánszegkészletet a kinti kollégáknak, akik nagyon fogékonyak voltak erre a kezelésre és az egész fejlődésre, megmutattuk, hogy ezt hogyan kell használni, úgyhogy ők ezt már használják. El kell mondjam, hogy a csíkszeredai töréskezelés jobb helyzetben van, mint mondjuk, a bukaresti, mert nekik nincsen titánszegezésük.

Aztán még jobban bővült a paletta, ez már a plasztikai sebészet. Mit keres a plasztikai sebészet a gyerekeknél? Nyilván nem a kebelnövesztésről van szó, hanem arról, hogy rengeteg az égési sérült. Ha mondjuk, megég a gyerekeknek a lába vagy a keze 10 vagy 3 éves korában, mert ráborult az abalé a disznóölés kapcsán, és marokba forr a keze (*Mutatja.*), vagy pedig így megy a lábán, akkor még a gumicsizmát se bírja fölvenni a lábára, ahhoz mindenféle trükkös bőrtranszplantációs eljárás kell, amivel a lábujjai nyújthatóvá válnak, ezeket is el szoktuk végezni.

A kollégákkal szerencsére jó a viszonyunk, tehát a műtéteknek igyekszünk a nagy részét az ottani ortopédiai osztályon elvégezni, amit csak lehet, amit pedig nem, azt áthozzuk Magyarországra, a Heim Pál Gyermekkórházba. Úgy gondolom, hogy ez alatt a pár év alatt, amióta itt vagyok, elég sokat sikerült tenni a fejlődés irányában. Amit legnagyobb haszonnak látok, az nem az, hogy a gyerekeket áthozzuk Magyarországra, hanem az, hogy egyre kevesebbet hozunk át Magyarországra műteni, és egyre többet tudunk a saját helyükön, a saját környezetükben ellátni, úgy, hogy ne kelljen áthozni őket Magyarországra, és ezáltal kivenni a gyereket a saját környezetéből. Köszönöm szépen.

DR. EDVI PÉTER elnök (Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat): Köszönöm szépen. Önök érzékelhették a sebész, és mondjuk, a gyerekgyógyászok szökincese közötti különbséget is.

Az utolsó előadónk Bozori Gabriella egyetemi docens, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Lovasterápiás Központjának vezetője. Talán erről még annyit mondanék, hogy 20 évvel ezelőtt alapítottuk meg a lovasterápiás szakmát, állítólag Magyarország lovasnemzet, amiben ugyan néha kételkedünk, de a lovasterápia olyan szakma, amit igazából a gyermekmentő, Gabi és sok más szakember vezetésével honosítottunk meg Magyarországon nagyon szép eredményekkel. Bozori Gabriella!

Bozori Gabriella előadása

BOZORI GABRIELLA gyógypedagógus: Sok szeretettel köszöntöm a kedves jelenlévőket. Nagyon röviden mondanám el, hogy ez az ábra csak azt szeretné bemutatni, hogy a lovasterápia gyűjtőnév, és hazánkban is különböző területei vannak ennek.

Van egy olyan rész, amit hippoterápiának nevezünk, a másik területe a gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna, illetve a harmadik ága a pszichológiai lovasterápia. Azok a kis páciensek, akikkel a terápia valamelyik ágában befejeződik a tevékenység, ők tovább folytathatják természetesen a terápián kívül a szabadidős lovaglásban vagy a versenysportban a tevékenységet.

Az első ágról röviden annyit, hogy a hippoterápia egy orvosi javaslatra történő, neurofiziológiai alapokon nyugvó gyógytornakezelés, amit lovon végeznek a gyógytornász alapvégzettségű lovasterapeuták, és a lovasterápia ebben az ágában mozgásukban akadályozott páciensekkel foglalkozunk.

A gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna egy nagyon komplex terület. Igyeszik a lovaglás, a lóval való foglalkozás minden pozitív hatását felhasználni a személyiségfejlesztés, az állapotjavítás, az életminőség-javítás, illetve a képességek javítása érdekében. Ahogy az ág neve is mutatja, gyógypedagógusok a lovasterapeuták. Tanulásban, értelmileg akadályozott gyerekekkel, autizmussal élőkkal, látás-, hallássérültekkel, hiperaktív, magatartásproblémás gyerekekkel foglalkozunk leginkább.

Van egy olyan terület, ami hazánkban sajnos még nem nagyon honosodott meg, ez a speciális fogathajtás. Reméljük majd idővel idáig is eljutunk, ebben főleg halmozottan sérültek vagy idősebb korú páciensek tudnak részt venni, akik mondjuk fizikai állapotukból kifolyólag lóra nem ültethetők.

A legfiatalabb ága a lovasterápiának a pszichológiai lovasterápia. Itt pszichológus alapvégzettségűek a lovasterapeuták, és nagyon sokféle pszichés problémával kerülnek hozzájuk gyerekek, fiatalok. Kezdve a táplálkozási problémáktól, a kötődéses zavarokon keresztül a szenvedélybetegségeken át a kapcsolódási és egyéb magatartásproblémáig. Amint mutattam az első ábrán, akivel

a terápiás folyamat befejeződik, annak lehetősége van arra, hogy bekapcsolódjon egy picit a szabadidős lovaglásba és a lovassportba.

Azért érdekes a lovasterápiának ezt a 3 ágát kiemelni, mert ehhez kapcsolódnak a képzéseink. Hazánkban mi vagyunk az egyetlen olyan képző intézmény, aki lovasterapeutákat képez az említett szakágakon, illetve van egy olyan képzésünk is, ahova lovasoktatókat, lovasedzőket várunk, akik majd a fogyatékos személyek szabadidős lovaglásában és lovassportjában tudnak dolgozni.

Tulajdonképpen ez az a pont, ahol kapcsolódom az előzőekhez, a határon túli kapcsolatokhoz. 25 évvel ezelőtt, amikor mi Magyarországon kezdtük a lovasterápiát, egy picit mi is úgy voltunk vele, hogy nagyon örültünk, ha külföldi oktatóktól tanulhattunk. Most annyiban változott a helyzet, hogy azt gondolom, hogy lovasterápia területén elég jól felzárkóztunk Európa élvonalához. Olyannyira, hogy Kárpátaljára, erdélyi területekre nagyon sokszor hívnak minket oktatni, előadásokat tartani ebben a témában, hiszen ezekben az országokban ezeken a területeken nincsen szervezett képzés és oktatás.

Nagyon jó kapcsolatot ápolunk a nagyenyedi lovasterápiás csapattal, akiket két éve meghívtunk a fóti nemzetközi díjlovas- és a gyerekeknek szervezett lovasterápiás versenyre. Pont a jövő hét végén megyek hozzájuk egy kurzust tartani lovasterápia témakörben.

A tavalyi évben Erdélyben, Nagyváradban szervezték az első lovasterápiás konferenciát, ahova szintén meghívtak minket előadni, illetve a tavalyi évben alakult a kárpátaljai Malyatko Gyermekszanatórium munkatársaival a kapcsolat, akik szintén hazánkba jöttek azért, hogy még többet megtudjanak és tanulhassanak a lovasterápiáról. És természetesen az idei évben is folytatjuk tovább ezeket az együttműködéseket. Köszönöm szépen a figyelmet.

DR. EDVI PÉTER, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat elnöke: Köszönöm szépen. Két gondolat még nagyon gyorsan.

Mi mindig arra törekszünk, hogy ne csak segítsünk a különböző gyerekeknek, kórházaknak, hanem hogy egyúttal oktassuk is az ottani kollégákat, hiszen egy idő után, előbb-utóbb jó lenne, ha ezt a munkát ők átvennék, tehát az oktatásra nagyon sok időt és sok energiát és részben sok pénzt is fordítunk, és talán egy kis megjegyzés: Csepregi Bea nagyon szerényen azt mondta, hogy sportorvos. Úszóválogatott orvosa, de különben sportorvos is.

Köszönöm szépen. Befejeztük a bemutatónkat. Elnézést, hogy kerek 20 perccel tovább tartott, mint szeretttük volna. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, és köszönöm szépen az ön kíséretében lévő orvoscsoporthoz tagjainak is a tájékoztatást. Elszaladt ez az idő, tehát nemcsak száraz tényeket hallhattunk itt, hanem sok esetben érzelmekkel teli bemutatását annak a szolgálatnak, amit önök végeznek, úgyhogy nagyon szépen köszönjük a tájékoztatást és leginkább azt a munkát, szolgálatot, amit önök végeznek.

Valóban itt felvillant az, hogy a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat milyen széles körű tevékenységet végez, hiszen felvillant a tűzoltóautó, nem esett szó a nagy fővárosi gyermeknapról, ahol több százezer ember fordul meg, amit közösen rendeznek a Fővárosi Önkormányzattal.

Kaphattunk tájékoztatást a fóti lovasterápiáról, de én tudom azt, hogy akár olyan közéleti szervezést is végez a gyermekmentő, illetve elnök úr, mint a székelyföldi közméltóságok és a magyar parlament labdarúgó mérkőzés minden ősszel. Tehát igazán szerteágazó az önök tevékenysége.

Tisztelettel kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki kíván kérdezni, illetve véleményt mondani. Tessék! Petneházy Attila képviselő úr!

Kérdések, hozzászólások

PETNEHÁZY ATTILA (Fidesz): Köszönöm szépen. Csatlakozván elnök úrhoz, a köszönet hangját szeretném elrebegni, bár ez itt most nagyon pőrén hangzik, mert az, hogy köszönöm a beszámolót, köszönet ezért a csodás tevékenységért, nagyon szimplán hangzik.

Én is onnan közelíteném, amit már pedzegetett elnök úr is, hogy így személyesen találkozva, még csodálatosabb volt ez a beszámoló, hiszen szemtől szembe látni azokat a tekinteteket, akik valami hihetetlen elhivatottságról téve tanúbizonyságot, önzetlenségről tanúbizonyságot téve számolnak be arról a csodáról, amit tesznek.

Tulajdonképpen én köszönöm személyesen, hogy ennek a léleképítő délelőttnek a részese lehettem. Talán annyi kérdést még föltennék - de doktornő már szolt arról, hogy dolgozatot ír erről - a dokumentációja milyen formában folyik ennek a tevékenységnek? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más kérdés, vélemény? *(Senki sem jelentkezik.)*
Nincs.

Akkor egy kérdés elhangzott a képviselő úr részéről, tessék!

DR. HAJDINÁK ADRIENN szülész-nőgyógyász szakorvosjelölt (Szent János Kórház): Köszönöm a kérdést. Van szerencsém átnézni az adatokat. Az elején kézzel írt leletek voltak, aztán Jobban Eszternek köszönhetően szépen, táblázatba rendezetten, célzott kérdésekkel vettük fel az anamnéziseket. Illetve nekem nagy segítség, hogy most már Excel-táblázatban volt az egész adatmennyiség, most már egy közös Excel-táblázatban vannak, könnyen kezelhetőek.

(Jelzésre:) Kapom az információt. Én főleg a nőgyógyászati szűrőkamionban szoktam részt venni, úgyhogy: az összes gyermekről is számítógépen megvan minden információ, amihez hozzájutunk a szűrések kapcsán.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Úgy látom, hogy több kérdés nincs. Még egyszer nagyon szépen köszönöm részben az írásos beszámolót a Gyermekmentő Alapítványról, részben a szóbeli kiegészítést, és köszönöm szépen elnök úrnak a bizottság részére továbbított meghívást, aminek eleget fogunk tenni és amikor önök Csíkbán, Gyimesben, illetve Moldvában dolgoznak és végzik ezt a szolgálatukat, akkor meg fogjuk önöket látogatni. Május 17-21-e között a bizottság egy látogatásra érkezik.

Úgyhogy ott már ismerősökként köszönhetjük majd ismét egymást, és nagyon kíváncsiak vagyunk ott a helyszínen is részben az önök munkáira, eredményeire, úgyhogy nagyon szépen köszönöm elnök úrnak azt, hogy ennek a szervezésében is segítséget ad nekünk. Köszönöm szépen, ezt a napirendi pontot lezárom.

Tudomásul vesszük, hogy önök közül többeknek vissza kell térni a kórházba, a rendelőbe a munkájukhoz, éppen ezért, miután még a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége is elfoglalja az előterjesztői helyet, egy nagyon rövid, 1,5-2 perces technikai szünetet tartunk. Köszönöm szépen.

(Rövid szünet.)

Tájékoztató a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége tevékenységéről

Tisztelt Bizottság! Folytatjuk tovább az ülésünket a második napirendi pontunkkal, tájékoztató a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége tevékenységéről. A jegyzőkönyv számára szeretném még elmondani, hogy az előző napirendi pontunk elején megérkezett L. Simon László képviselőtársunk és Bóna Zoltán képviselő úr is.

Még egyszer nagy tisztelettel köszöntöm Pogár Lászlót, a szövetség elnökét és a kíséretében lévőket, és ismételten köszöntöm Edvi Pétert még az előterjesztői asztalnál, hiszen ő szoros munkakapcsolatot ápol a Moldvai Csángómagyarok Szövetségével. Körülbelül másfél évvel ezelőtt volt már itt az elnök úr és a szövetség ügye a bizottság előtt, akkor oktatási kérdésekről esett szó és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége volt még akkor a vendég. Illetve foglalkoztunk mi csángóügyekkel az elmúlt időszakban is, hiszen két magyarországi mozgalom, egyesület is volt a vendégünk, a Kemcse, a Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért, illetve az AMMOA, A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány az elmúlt időszakban itt szintén tájékoztatást adott a munkájukról.

(Jelzésre:) Edvi Péternek adnám meg a szót elsőként. Tessék, parancsoljon!

Dr. Edvi Péter tájékoztatója

DR. EDVI PÉTER elnök (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Felügyelőbizottsága): Köszönöm szépen. Nem fogom a csángóktól elvenni a szót, én csak azt akartam gyorsan elmondani, hogy miért is vagyok itt, és hogy jut az ember feladathoz. Mi ugyanúgy gyógyítottuk a csángó gyerekeket, mint minden más erdélyi gyereket, a gyimesbükki plébániára buszokkal hozattuk fel a gyerekeket és ott segítettünk. Aztán részben láttuk, részben hallottuk, részben panaszokra figyeltünk fel, hogy a moldvai csángómagyarok sorsa rosszra fordult és sok-sok baj volt, egész konkrétan az előző vezetés elég komolyan összeveszett a magyar kormánnyal vagy a magyar kormány néhány tagjával és ebből nagy-nagy baj lett.

Igazából a végén, amikor mi elkezdtünk segíteni ez ügyben is, akkor, mondjuk úgy, hogy ők a csőd közelében voltak, a munka megszűnt, az oktatást elvették tőlük, és sok probléma volt velük. Nagyon sokat közvetítettünk köztük és a magyar kormányon belüli felelősök között, ennek az volt az eredménye, hogy sikerült megegyezni, és újból elkezdte a magyar kormány támogatni a csángószövetséget. Ők választottak egy új elnökséget, és így jut az ember feladathoz, én meg erre fel a felügyelőbizottság elnöke lettem, ami a sok pozícióm mellett már nem egy kívánt feladat volt, de ez volt az egyik feltétel. Köszönöm szépen. Pogár Lászlónak adom át a szót, a főnöknek ott.

Pogár László előadása

POGÁR LÁSZLÓ, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke *(Előadását kivetítővel szemlélteti.)*: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kedves Hölgyek és Urak! A Csángószövetség 2016-os tevékenységéről számolnék be együtt a kollégákkal, akikkel jöttem.

Tehát a térképen látják jobb oldalon, ahol a piros kocka van, akörül vagy a kockán belül tevékenykedünk, és látják Magyarországtól, illetve Budapesttől milyen távolságra vagyunk. Körülbelül 1000 kilométerre. A kockán belül lehet látni a falvakat, ahol tevékenységeink, illetve foglalkozásaink vannak. Ezen belül 25 faluban van a Csángószövetségnek helyi szervezete, küldöttje, képviselője. Az alapszabályzat szerint, ahogy az alapszabályzat kéri, a Csángószövetség gyűlései úgy szoktak zajlani, hogy küldöttgyűléseket tartunk. A székháza, illetve a központja a Bákóban van, a városban.

Egy küldöttgyűlés fotója van most éppen kivetítve. Úgyhogy évente 2 alkalommal is összehívjuk a küldöttgyűlést. 2016 augusztus 25-e és október 5-e között lett megtartva ebben a 25 faluban a helyi szervezetek tisztújítása, illetve elnökválasztása, és úgy lett meg 2016. október 9-én a tisztújító küldöttgyűlése a Csángósövetségnek.

Nekünk 6 csomagban vannak a programjaink, és ezen belül le vannak bontva konkrétan, hogy mikkel foglalkozunk. A hagyományőrző program az első. Nagyon fontos a hagyományőrzés Csángóföldön, illetve nekünk csángómagyaroknak megvan a kultúránk, a hagyományaink. Itt kötődik az, hogy a hagyományőrző kereten belül csontkirály- és babkirály-választás, farsang, záróünnepség, ami egy nagy hagyomány a csángók számára. Azt elértük, hogy Bákó városban legyen meg ez.

Tehát látják, 2016-ban 330-an vettek részt, és 2017 elején már 580-an. Évről évre, tehát második alkalom volt most a 2017. év, évről évre nagyobb a kérés a csángók szemében, hogy többen és többen tudjanak részt venni ezen a rendezvényen. A helyi román médiában is elértük azt, hogy pozitívan leadják; egyik internetes sajtó pozitívan leadta.

A tánc- és hujogató találkozó Trunkban egy egynapos program szokott lenni úgy, hogy gyerekek és felnőttek fellépésekkel készülnek, énekekkel, táncokkal, és ez egy teljes napos program. A moldvai tánc táborát első alkalommal 2016-ban szerveztük meg a táborközpontunkban. Majd a táborközpontról is fogunk beszélgetni.

Miért gondoljuk, hogy ez a tánc tábor fontos? Az miatt, hogy Székelyföldről vagy éppen Magyarországról tudjanak jönni bekapcsolódni az ottani kultúrába, együtt a csángók jelenlétével és kapcsolatok kialakításával.

Baka András csángó mesemondó találkozó. Itt is úgy idősek, mint felnőttek egyaránt részt vesznek tehát a mesemondó találkozón, hogy szokják, illetve a felnőttek mesét mondanak, úgy, hogy a gyerekek lássák, hogy hogy kell egy mesét elmondani, illetve tanulják meg az idősektől a meséket. Itt is 15 faluból vettek részt.

Táncházzprogram: több faluban táncházzprogramot szerveztünk amiatt, hogy összefogja a közösséget, erősebbé teszi az egészet a táncházzprogramokon.

„Elindultam este guzsalyosba” - ez novemberben szokott lenni a karácsonyi böjt előtt. Itt felnőttek, kimondottan csak felnőttek vesznek részt, úgy, hogy programokkal készülnek, fellépésekkel, és évről évre itt mint látják, felbomlónak látják azt, hogy az első körben az a falu, amelyik nem akar fellépni, csak meghívjuk, részt vesz és amikor látja, hogy igenis Külsőrekecsinnek például milyen jó hagyományai vannak, akkor feljön bennük az érdeklődés, hogy nálunk is vannak ezek a hagyományok, és miért nem csináljuk meg. Itt látszik, hogy évről évre itt is nő a létszám, illetve a faluszám.

Hangszeroktatás. Ezt 2017-ben sikerült elkezdni. Miért fontos a hangszeroktatás? Abból a szempontból, hogy az idősek körében elég sokan kihaltak, nagyon kevesen maradtak, és nagyon fontos a moldvai énekeket, táncokat visszatanítani hagyományos hangszereken.

Átmegyünk a vallásra. A vallásnál azt kell tudni, hogy a csángók akár a hétköznapokban, akár ünnepekkor nagyon vallásos emberek. Hisznek Istenben, ami nagyon fontos, és mindent a valláshoz kötnek.

„Mámómtól tanultam”: itt az van, hogy régi búcsújárások, régi imádságok visszatanítása, ahol felnőttek és gyerekek is részt szoktak venni, tehát ezt évente kétszer meg szoktuk tartani.

Csíksomlyói pünkösdi búcsú: nagyon fontos a csángók számára az, hogy a csíksomlyói búcsún részt vehessenek, itt is több mint 600-an tudtunk részt venni 2016-ban. Nagyon sok év óta még gyalog is jártak az idősek, vissza is emlékeznek,

akár Klézséből, Pusztináról a magyarok gyalog mentek a csíksomlyói búcsúra, tehát ez egy fontos esemény a csángók szempontjából.

Isteni irgalmasság búcsú Zalakaroson: mivel a 2016. év Isten irgalmasságának éve volt, Zalakaroson részt vettünk egy zarándokúton, búcsún 56 fővel, több faluból.

Kacsikai Nagyboldogasszony búcsú: ezt is legalább olyan fontosnak tartják, mint a csíksomlyói búcsút. Kacsikán van az egyetlen olyan nagy búcsújárás, ahol magyar mise is van. 2015-ben 12 faluból voltak, 2016-ban 17 faluból vettek részt, és nagyon fontosnak tartják, mivel magyar mise is van. Ezt általában össze szoktuk kötni egy zarándokúttal, hogy Pusztinán van az első megállás magyar misével, és tovább folytatódik úgy, hogy Kacsikára utaznak.

Szent István búcsú Budapesten: a sok magyar szent közül Szent István nagyon is megmaradt, illetve csángóföldön elég sok katolikus templomnak a védőszentje Szent István volt, sajnos ma már csak Pusztinán maradt még meg. Itt 90-en vettek részt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy Szent Istvánt megünnepeljük, mivelhogy elég sok csángó katolikus templomnak a védőszentje Szent István.

Szent Mihály búcsú: itt Gyulafehérváron Márton Áron püspök úr újratemetésén vettünk részt 14 faluból 100 fővel.

Adventi éneklés: adventben szoktuk ezt tartani, összeülnek imádkozni, elmennek a falvakba, cserélődnek úgy, hogy az egyik faluból elmennek egyik este a szomszéd faluba, onnan egy másik faluba, tehát felváltva mennek és imádkoznak szentes énekeket, visszatanulják a régi énekeket. Általában koncentrálnak arra, hogy az idősek részt vegyenek és bevonjuk a fiatalokat, hogy ők is tanulják meg.

Ifjúsági és sportprogramok: az ifjúsági és sportprogramok tartják össze leginkább a fiatalokat. A sport fontos nemcsak az egészség miatt, hanem az összetartásban, a kapcsolat kialakításban akár a falvak között is. Itt a Szeret-kupa, a gyerek focibajnokság, amit Ferdinándújfaluban tartottunk meg. Ebben az évben is tervezzük, elég sok faluból 18 csapat nevezett be. Szép összejövetelek ezek, illetve abból a szempontból is fontos, hogy a gyerekek is kapcsolatokat alakítsanak ki egymással a falvak között. Itt a Buzánszky Jenő Erdélyi Ifjúsági Focikupa. Először megtartjuk a helyi szakaszt. Ez a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által szervezett focibajnokság Csíkszentdomokoson. Akik az első helyen végeznek, tehát akik nyerni szoktak a helyi szakaszon, a Moldva-kupán, illetve a második helyen végeznek, azok részt vesznek a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat meghívására Domokoson, a gyermekfocin, együtt a domokosiakkal.

Moldva-kupa: itt is már a második alkalommal adódott lehetőség arra, hogy ezt megszervezzük a felnőtteknek. Szintén itt is elég sok csapat nevezett be, Csík faluban szerveztük meg, és évről évre több a kérés a falvakból, hogy ezeket a rendezvényeket, illetve focibajnokságokat megszervezzük.

A Csángóföldi Nyári Egyetem Kósteleken volt megszervezve, itt egyetemisták vettek részt. A hungarikum- és közösségi értékteremtés érdekében vettek részt az egyetemisták, ez július 29-én volt.

Labdarúgó mérkőzés: itt is második alkalommal hívtak meg Domokosra 2016. október 14-én, szintén a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által szervezett focibajnokságra. Három csoportból a harmadikak lettünk, úgyhogy érdekes volt számunkra, hogy a székelyföldi és a parlamenti válogatottal együtt részt vehettünk mi is. Köszönjük így utólag is a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnak, hogy a fiatalokat is bevonva részt vehettünk a focibajnokságon.

Összetartozás kupa: ez Bonyhádán, itt Magyarországon volt, Diószeg vett részt rajta. Ez volt az első lehetőség, hogy ki is utazhassunk külföldre, illetve az anyaországba, és az egész Kárpát-medencéből érkezett csoportokkal együtt részt vehettünk és együtt focizhattunk.

Képviselő, fejlesztés, egyéb tevékenység: csángó bál Brüsszelben. Örülhetünk annak, hogy Brüsszelben is bemutathattuk a kultúránkat, táncainkat. Itt 2016. február 20-án 4 faluból vettünk részt.

A magyar nyelv napján díjazták a Moldvai Csángómagyarok Szövetségét. Első alkalommal Kolozsváron, az RMDSZ-szel együtt megünnepeltük a magyar nyelv napját, ahol díjazták a Csángómagyar Szövetséget.

A „75 éve otthonról hazajöttünk”: Egyházaskozárra még '42-45-ben elég sokan hazaköltöztek, otthonról hazaköltöztek, és szoros kapcsolat van a moldvai csángók és az egyházaskozári csángók között. Egy meghívást kaptunk és ezen a rendezvényen vettünk részt. '42 óta, tehát évek óta él ez a kapcsolat, ami Dombóvár és Bonyhád között van.

Kisebbségek napja Bákóban: ez december 13-án volt. Bákóban sok kisebbség van, összesen 7-en vettek részt. Mi mint csángómagyarok készültünk egy szép kiállítással, hagyományos kajával, együtt a városi önkormányzattal lett megszervezve, ami a médiában pozitívan ment le. Ezek a programok nagyon fontosak, úgy a román tengerben, illetve a bákói románok szempontjából is, hogy tudatosodjon, hogy a csángómagyarok is összetartóak.

Karácsonyi ajándékozás: karácsonyi ünnepekkor, karácsony előtt segítünk olyan gyerekeknek csomagokat összeállítani, akik rászorultak, illetve segítünk boldogabbá tenni nekik is az ünnepeiket. Elég sok gyereknek próbálunk segíteni, hogy az ünnepeiket szebbé tegyük.

Csángó bál Bukarestben: még Bukarestben is sikerült végre első alkalommal egy csángó bált megszervezni, hogy Bukarestben, a fővárosban a kultúránkat jobban erősítsük, illetve bemutassuk.

Volkswagen Transporter kisbusz. Itt a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnak - épp néztem, hogy a sok jótékonyságából, illetve a sok programjából elég sok mindent nem sorolt fel, megvan, hogy kiegészít minket, mivel elég messze vagyunk, de bizonyára nagyon is figyelnek ránk. Szükségünk volt kisbuszra, és kiegészített abban, hogy ajándékozott egy kisbuszt gyerekek szállítására, ami programjaink megvalósításában nagyon sokat segít.

Egyszerűsített honosítással, kettős állampolgársággal kapcsolatosan is elég sokat tevékenykedünk, úgyhogy falvakban gyűléseket szoktunk megszervezni, hogy tájékoztassuk az embereket, hiszen Moldvában eléggé egyszerű a honosítás kérdése, viszont az emberek visszafogottabbak, félnek, nem tudják, hogy mivel jár, illetve az, ha ott neki megvan a magyar állampolgársága, azzal is voltak fenyegetve, hogy a gyerekpénz el fog veszni. Tehát tájékoztatásokat tartunk, hogy ez ügyben tudjunk haladni, érvényesülni.

A lányiki táborközpont. Egy 52 fős táborközpontot hoztunk létre. Ez a táborközpont abból a szempontból is nagyon fontos, hogy a csángó gyerekek ne csak itt, Magyarországon táborozhassanak, illetve a magyarországi és székelyföldi gyerekek tudjanak jönni Csángóföldre, hogy táborban részt vegyenek, és így megadódik a lehetőség, ha tehát van egy 20 fős gyerekcsapat Magyarországról, akkor felváltva egy hetes táborban Lányikban részt tudnak venni több csángó faluból és együtt legyenek magyarországi vagy éppenséggel székelyföldi gyerekekkel ezekben a táborokban.

Csángó kultúra, hagyományörzés. Tárgyakat szoktunk gyűjteni, tanítani, tájházkialakításban dolgozunk Magyarfaluban, a jövőben Lányikban tervezzük, mivel ezek is értékek és a múltra visszatérve lehet bizonyítani, illetve erősíteni, hogy értékes kultúra.

A csángó kultúra hagyományörző eszközeinek gyűjtése, fotógyűjtemény. Szociális programok: a szociális programról azt kell tudni bizonyára, hogy

Csángóföldön az orvosi ellátás eléggé nehézkes, illetve családi orvosok vannak, de nehezen jutnak el a gyerekek orvoshoz.

Évente két alkalommal a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által megszervezett szűrővizsgálat Gyimesbükkben megadja azt a lehetőséget, hogy elég sok gyerek részt tudjon venni kivizsgáláson, mivel nehezen jutnak el ezekben a zárt falvakban orvoshoz, és ami még nagyon fontos, az, hogy az ilyen problémás gyerekeket, akiket kiszűrnék, és ott helyben nem lehet megoldani, tovább segítenek, hogy vigyük Csíkszeredába vagy Marosvásárhelyre, vagy éppenséggel tavaly is volt két eset is, amelyben még Magyarországra áthozta a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat költségén kivizsgálásokra vagy ha műtétre szükség van. Mi ezeket a dolgokat nagyon fontosnak tartjuk, hogy tudunk rászorult gyerekekre figyelni, segíteni abban, hogy az orvosi ellátásukat tudjuk biztosítani részben.

Élhető életér. Két alkalommal sikerült megszervezni Székelyföldön, Gyergyószárhegyen. A falvakból időseket vagy családosoakat elviszünk Székelyföldre, hogy a gazdaság terén is próbáljunk kiterülni, segíteni, megmutatni azt, hogy akár vendégfogadásban is lehet gondolkodni, illetve ha éppenséggel nincsen fürdőszoba, de ha attól tisztán tartja az ember a szobáját, és tiszta ágynemű van, akkor tud vendégfogadással is foglalkozni.

Tiszta környezet. Szemétygyűjtést szerveztünk több faluban. Már két éve kezdtük el, és ennek nyomására, amikor összegyűjtöttük a sok-sok zsák szemetet a falvakban a gyerekekkel együtt, kupacokban, a polgármesteri hivatalokra is nyomással voltunk, hogy ezt el is vigyék, és azóta kezd kialakulni akár a szeméthordás is a falvakban, tehát az önkormányzatok amit elindítottak.

Itt verseny volt. Műanyag flakonokat kellett összeszedni. 875 kiló flakont sikerült összeszedni. Verseny volt gyerekek között, csoportok voltak kialakítva, kicsik, nagyok. A flakongyűjtésnek volt utána egy díjazása, illetve vetélkedő, ahol díjaztuk a legügyesebbeket.

Lépésről lépésre az egészségért. Itt elég sok faluban próbálunk a gyerekeknek felvilágosítást tartani abban, hogy hogy kell tisztálkodni, hogy kell egészségesen étkezni, a fogmosástól akár a kézmosásig evés előtt.

Fiatalok az idősekért. Ez egy önkéntes program. Azon igyekszünk, hogy a gyerekeket bekapcsoljuk, hogy az időseknek segítsenek. Tehát naplót készítünk. Mivel elég sok idős egyedül maradt. Elég sokan kivándoroltak a gyerekeik közül külföldre, és így, ez által a program által azt látjuk, hogy mivel hogy tudja az elvándorolt gyerek, aki külföldön van, hogy a Csángószövetség keretén belül egy önkéntes program van, hogy gyerekeket, fiatalabbakat megbízunk, hogy segítsenek ezeknek az időseknek akár fahasogatásban, vízfordásban, takarításban, úgy jobban látjuk azt, hogy felfigyelnek arra, és konkrétan a Csángószövetség megmarad még azokban is, akik el vannak utazva, mert az öreg néni elmondja a fiának vagy az unokájának, hogy itt van, ideküldtek egy gyereket, aki közben sepreget nekem, közben vizet hoz, mivel sok esetben még mozogni sem tudnak.

Gyerekeprogramok. Gyermeknap Budapesten. Szintén a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatnak köszönhetjük, hogy 40 gyerekekkel két faluból részt vehettünk Magyarországon a gyermeknapon.

Táboroztatás Székelyföldön: itt is igyekszünk, hogy minél több gyereket tudjunk táborokba elvinni, hogy tudjanak kimenni egy kicsit a falvakból, hogy részt vegyenek a programokon magyar közegben.

Zenésztábor: Lábnyikban, a táborközpontunkban első alkalommal 2016-ban sikerült megszervezni gyerekeknek a zenésztábort, ahol székelyföldi és moldvai gyerekek vettek részt. Miért fontosak ezek a táborok? Azért, hogy visszatatulják már kicsi gyerekkortól a hangszeroktatást, az énekeket, a verseket.

Gyerek tánc tábor (*A slide-ra mutat.*)

Nyári programok óvodásoknak: a nyári időszakban, mivel nagy szünet van a három hónap alatt, ezért próbálunk önkéntessel Magyarországról vagy Erdélyből a gyerekeknek, óvodásoknak egy- vagy kéthetes programokat tartani a nyári szünetekben.

Gyermek- és ifjúsági országgyűlés: a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által megszervezett rendezvényen 2016-ban is vettünk részt.

Csengő vers: azért fontos az ilyen zenésített verseket a gyerekeknek bemutatni, mondani, hogy megmaradjon a fülükben a tájszólás, illetve érezzék a magyar nyelv ritmusát, tehát hogy jobban tanuljanak.

Parlamenti gyermekkarácsony: itt is 40 fővel, szintén a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat által szervezett programon vettünk részt, sőt az Operában a „Diótörő” előadáson is.

Támogatások: hogy ezeket a programokat meg tudjuk valósítani, köszönjük mind a Miniszterelnökségnek, ahonnan 56 millió forintot kaptunk ezekre a programokra, mind az EMMI-nek, ahonnan szintén kaptunk 10 millió forintot, illetve a magyarfalusi házra 44 millió forintot - el is kezdődött az építkezése - és egy kisbusz vásárlására 10,5 millió forintot. Köszönjük a magyar kormány támogatását ahhoz, hogy ez a sok program megvalósulhat.

Aktuális kérdések, nehézségek: még 2015 novemberében a Nemzeti összetartozás bizottsága ülésén hangzott el a „Csontkirály és Babkirály” farsang, hagyományörző program. Ezt Bákó városában, úgy, ahogy terveztük, sikerült már második alkalommal megszervezni, és itt lehet látni a térképen, hogy ezekből a falvakból vettek részt ezen a rendezvényen.

A lányi tábor központot úgyszintén 2015-ben, a Nemzeti összetartozás bizottsága ülésén említettük, hogy nagyon fontos, és ezt is sikerült megvalósítani.

Magyarfalusi magyar ház: lehet látni a fotókon, hogy ezt is sikerült már végre elkezdni, ami kapcsolódik a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programhoz. Mint a magyarfalusi ház is, ilyenre elég sok faluban lenne igény, mivel ezek a házak központjai a magyarságnak az adott faluban, és biztonságot jelent a csángók körében, amikor van ilyen közösségi ház is. Tehát azt látják, hogy hosszú távon terveznek, tervezünk, azt látják, hogy van értelme, nem kamu. A kommunista rendszerben elég sokat szenvedtek ezek által az ügyek által, és azt gondoljuk, hogy fontosak ezek a közösségi házak, illetve az óvodaprogram, és ha egy mód van rá, érdemes, sőt ki kell terjeszteni Moldvára és minél több falura.

Részemről ennyi. Köszönöm szépen a figyelmet, és köszönjük a lehetőséget, illetve köszönjük, hogy meghívtak, hogy bemutathattuk a tevékenységünket.

ELNÖK: Köszönöm szépen Pogár László elnök úr tájékoztatóját.

Tisztelt Bizottság! Van-e kérdés elnök úrhoz vagy vélemény? (*Jelzésre:*) Szávay István képviselő úr!

Hozzászólások

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszöntöm szeretettel ismét körünkben, örülök, hogy megint tudunk egy kicsit a csángókról beszélgetni. Az MCSMSZ-ről csak egy-két kérdésem lenne. Azt hadd kérdezzem már meg Edvi elnök úrtól, hogy ez a fél mondata mi volt a beszámolója elején. Ön az MCSMSZ felügyelőbizottságának az elnöke lett, ez minek volt a feltétele? - volt ez a fél mondata. Minek volt a feltétele az, hogy ön odakerüljön?

DR. EDVI PÉTER elnök (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Felügyelőbizottsága): A pontos elszámolás. Mondjuk úgy, a csángókat én csak dicsérni tudom, de voltak elszámolási problémák. Nem ők tehetek róla, de voltak elszámolási problémák. Talán a feltétel túl erős szó, de többen kérték, és azt hiszem, ők is, hogy segítsék ebben.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Tehát akkor a magyar kormány hozzájárulásával...

ELNÖK: Elnézést kérek, hogy közbevágozok.

DR. EDVI PÉTER elnök (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Felügyelőbizottsága): Bocsánat, elnézést kérek!

ELNÖK: Hagyjuk képviselő úrnak, hogy a kérdéseit elmondja, és utána majd egyben lehet erre reagálni.

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Azt láttuk, szerencsére, én nagyon örülök, hogy a magyar kormány hozzáállása a csángószövetséghez megváltozott, és ha ennek ilyen feltételei voltak, ezt nem tudtuk, de most már tudjuk, hogy ez így történt. Annál is inkább, mert én a magam részéről is nagyon sokszor kritizáltam nagyon élesen azt, amit Répás Zsuzsanna ebből a szempontból is művelt, amit csángóföldön is művelt, meg általában, ahogy a határon túli magyar szervezetekhez közelített. Ezek szerint akkor ez ügyben van egy kis változás. Nem tudom, hogy ezt minek tulajdonítjátok, illetve mi következik ebből a jövőre nézve. Most már ki lehetne-e jelenteni, hogy ez valamennyire rendeződött és megvannak a normális feltételei az MCSMSZ további működésének és programjainak?

Amire rá szeretnék kérdezni, az a Határtalanul! program. Erről beszéltünk itt már többször is, elnök úr magunk között, meg én kérdeztem az államtitkár urat is, hogy ezt a Határtalanul! programot - oké, hogy nagyon messze van Csángóföld, de Székelyföld sincsen nagyon közel -, és aki oda elmegy kirándulni egypár napra, az akár Csángóföldre is elmehetne. Ennek a kiterjesztését meg lehetne-e oldani? Nem tudom, hogy erre egyáltalán most van-e finanszírozottság, ezt kicsit magunktól is kérdezem. Erre lehetőség van-e? Illetve az MCSMSZ részéről esetleg lenne-e fogadókészség? Ott van a lányiki táborközpontok. Ha jól számolgattam, pont akkora, hogy oda konkrétan egy busznyi gyerek beférne, 50 fő. Maga az elvi tartalom is, hogy Csángóföldre is mennének magyarországi fiatalok, ez ugyebár a ti ottani működéseteket is segíteni tudná akár anyagilag vagy más szempontból vagy kapcsolatépítésben a gyermekek felé.

Ezt így javasolnám kicsit a szövetségnek is, meg kicsit magunknak is, hogy ez ügyben egy kicsit próbáljunk serkentőleg hatni vagy megtalálni annak a módját, hogy hogyan tudnánk magyarországi iskolák vagy osztálykirándulás-szervezők felé ajánlani azt, hogy azért érdemes Csángóföldre is elmenni. Erről mi a véleményetek?

Petőfi program ösztöndíjasai vannak nálatok. Hogyan teljesítenek, hogy vagytok megelégedve a munkájukkal? A harmadik kérdés pedig az, hogy az USA legutóbbi külügyi jelentése kárhoztatta a román államot a magyar oktatás akadályozása miatt. Ez jórészt annak köszönhető egyébként, hogy nem sokkal előtte volt egy RMDSZ-es küldöttség Washingtonban, amíg felvették a saját tárgyalási napirendjükre, illetve ők is beszéltek erről a kérdésről.

Ezt azért mondom - ez nekem kicsit visszatérő vesszőparipám -, mert ebből lehet látni azt, hogy igenis van haszna, meg értelme, ha a magyar nemzetpolitika kicsit többet próbálna azzal foglalkozni, hogy környező országokban működő

nagyhatalmi követségeket, nagyköveteket, vezetőket tájékoztassuk a magyar ügyről meg a magyar problémákról.

Van-e olyan szándék a részletekről, vagy történt-e ilyen az utóbbi időszakban, hogy külföldi, főleg amerikai vagy nyugat-európai diplomatáknak, nagykövetségi dolgozóknak valamilyen programszervezés, látogatás, egyáltalán kapcsolatfelvétel velük és rajtuk keresztül is a nyugat-európai közvéleményben, kormányunknak a támogatása konkrétan a csángóügy kapcsán.

Ezt az RMDSZ-es példát mondtam, de azért van számos olyan példa, hogy ennek igenis sokszor tud jó hatása lenni, és bizony, sokszor ezek az országok, általában Nyugat-Európában nem nagyon értik az egész kisebbségi ügyet, hogy ez Kelet-Európában hogyan működik, ezt nyilván tudjuk.

De azért ennek nagy haszna lehetne, ha ilyen jellegű, közvetlen felvilágosítást is folytatunk. Történt-e már ilyen, tudtok-e, gondolkodtok-e ilyenben, vagy ha igen, akkor ehhez tud-e valamilyen segítséget esetleg Magyarország nektek nyújtani?

Egy mondat erejéig - felírtam magamnak - az osztálykirándulásra visszamenve, bár azt is akartam mondani, hogy itt is hangsúlyoztátok, hogy a falusi turizmus fejlesztése talán ebből a szempontból is jó lehetőség lenne. Esetleg ajánlanám azt, hogy gondoljátok végig, hogy akár ezzel a lánnyiki táborközponttal vagy akár más olyan helyszínen van-e Csángóföldön, ahol lehet csoportokat fogadni.

Lehet, hogy ezzel érdemes lenne megkeresni magyarországi középiskolákat, még a pályázati ciklus előtt egyébként - minden évben vannak ezek az osztálykiránduló programok - vagy felvenni a kapcsolatot az egész Határtalanul! program koordinálásával vagy akik koordinálják ezt a programot a BGA részéről, és esetleg valamilyen kis promóciós anyagot vagy valamit készíteni.

Ezek nagyon jók, gratulálok ehhez a kis összefoglalóhoz, köszönöm szépen, itt átpörgettem. Egyébként is el szoktam olvasni, amit minden hónapban kapunk, ezt a kis havi összefoglalót e-mailben. Érdemes lenne esetleg egy olyan kis csomagot csinálni, ami kifejezetten a turizmusra fókuszál vagy vendégcsalogató lenne, és akár ezt az osztálykirándulós programban az iskolák számára reklámozni.

Köszönöm szépen. Csak ezt a 3 fontos dolgot szerettem volna, és további sok sikert kívánok a munkátokhoz.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Más kérdés? *(Jelzésre:)* Szászfalvi László alelnök úr!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ (KDNP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Pusztán köszönetet szeretnék mondani, meg szeretném köszönni ezt a nagyon értékes és érdekes, tartalmas összefoglalót és természetesen nemcsak az összefoglalót, hanem a munkát, a mögötte lévő sok munkát.

Egy dologra szeretnék rákérdezni, ez a vallásgyakorlás kérdése, hogy van-e valamilyen elmozdulás, van-e valamilyen kézzelfogható vagy megtapasztalható elmozdulás a hivatalos katolikus egyház nemzeti nyelven történő akár hitoktatása, akár pedig a vallásgyakorlás tekintetében, mert elég kemény álláspont volt hosszú időn keresztül. Nem tudom, hogy érzékelhetően van-e valamilyen változás ebben.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más jelentkezőt nem látok. Rögtön meg fogom adni a szót az előterjesztőinknek. Én magam is szeretnék föltenni két kérdést vagy kíváncsi vagyok az elnök úr véleményére.

Egyrészt a legutóbbi bizottsági találkozásunk abban a keretben zajlott, hogy itt volt a pedagógusszövetség is, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, és tulajdonképpen attól az időtől kezdve vált ez úgy külön, hogy akkor az oktatásért a

Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége felel, és a Csángómagyar Szövetség pedig ezekért a kulturális programokért, sportversenyekért, és mindazért, amiről hallhattuk a beszámolót. Itt egy kicsit különvált a tevékenység.

Azt szeretném megkérdezni, elnök úr, hogy az elmúlt másfél éve, amióta mondhatjuk azt, hogy kialakult ez a rendszer, hogy működik, jól működik, mi a véleményetek erről?

Illetve a másik fontos kérdés, amit említett Szávay képviselő úr, hogy nem olyan régen indult el a Petőfi-program, és van két ösztöndíjasunk Csángóföldön is. Külön érdekessége a történetnek, kollégám itt ülés közben segített, hogy mind a kettő vajdasági származású. Egy kicsit az ő munkájukról. Bár tudom, hogy a mentorálás a Pedagógusszövetséghez tartozik, de mennyire látjátok, érzitek az ő tevékenységüket? Illetve nagyon röviden arról, hogy szerintem az idei év egyik legnagyobb nemzetpolitikai döntése volt év elején az óvodaépítési program, mely szerint a magyar kormány 17,2 milliárd forintot szán a Kárpát-medencében, határon túl óvodaépítésre. Ha jól értelmezem az épp most kivetített rajzon, ez azt jelenti, hogy 5 helyszínen van tervbe véve, hogy óvoda fog épülni vagy felújítás lesz vagy bővítés. Ha erről is hallhatnánk valamit. És nagyon szépen köszönöm a beszámolót. Visszaadom a szót az előterjesztőknek.

Pogár László válaszai

POGÁR LÁSZLÓ, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége elnöke: Köszönöm a kérdéseket. Vegyük sorra akkor! Hogy dr. Edvi Péter miért lett a felügyelőbizottságunk elnöke? Személy szerint az én kérésem is volt abból a szempontból, hogy még 2012 májusában, nem ismertük egymást személyesen, fölhívott és azt mondta, jöjjön Moldvába és várjam a bákói táblánál. Mondom, jó, várom.

Úgy utaztunk végig a csángó településeken, 14 faluban, hogy én még vizet sem ittam akkornap, de ő sem, úgyhogy kivizsgálta - és nem egy nap alatt -, azóta, évek óta kétszer-háromszor is jön újra és újra ellenőrzi, vizsgálja az egész moldvai ügyet. Tudjuk, hogy a Csángószövetségre elég sok sár lett hordva, sikkasztás meg mindenféle dolog. Voltak némi problémák leltári kérdésben, mert nem volt naprakész, stb.

Emiatt volt nekem az a kérésem dr. Edvi Péter felé, hogy akkor vállalja fel a felügyelőbizottság elnökségét, illetve felügyelje a Csángószövetséget könyvelésileg is. Nekem ez egy biztatás, amikor ellenőriznek, és nem úgy ellenőriznek, hogy akkor nyakon vágunk, hanem megmondják, hogy mit, hogyan kell jobban csinálnom.

A Petőfi-programmal kapcsolatosan: csak most vették be a Csángószövetséget mint fogadó szervezetet. Az elmúlt években a pedagógusszövetség volt fogadó szervezet a Petőfi-program keretein belül, itt nem igazán láttam át, illetve a rendezvényeinken részt vettek, viszont a mindennapi feladataikba én nem igazán láttam bele, tehát nem volt kapcsolat, intenzív kapcsolat, mivel nem a mi alárendeltségünk alatt dolgoztak. Ezáltal meg szeretném köszönni a Miniszterelnökségnek, hogy a Csángószövetséget is befogadták a 2017. évben mint fogadó szervezetet a Petőfi-program keretein belül.

A vallásgyakorlással kapcsolatosan: nehéz ez ügyben haladni, tehát ez egy nagyon kényes kérdés, főleg ott kint. A csángók nagyon vallásosak, mély hitük van. A rendezvényeken, akár Csíksomlyótól kezdve a tanuláson át, a vallási énekek tanításán mind részt vesznek, de amikor magáról a magyar miséről kerül szó, akkor félnek azzal szembeállni, hogy kitartsanak amellet, hogy ők kérik a magyar misét, mert attól félnek, hogy a pap megátkozza őket utána. Tehát ez egy nagyon nehéz és kényes kérdés, úgy gondolom, hogy ezt innen kintről kéne, esetleg az ottani egyházzal

egyeztetéseket folytatni, valahogy ezt jobban megpíszkálni, de erre viszont én Robit kérném meg, mondja el, hogy ő hogyan látja.

POLGÁR RÓBERT (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége): Ha már föl lettem szólítva, sok szeretettel köszöntök mindenkit. Igazából úgy gondolta szerintem a Laci, hogy innen Magyarországról magasabb egyházi szinten. Tudjuk jól, hogy nehezen örölnék az egyház malmai, és mindaddig, amíg nincs, mondjuk, a magyarságnak - nem kimondottan kritikaként fogalmaznám meg - egy olyan bíborosa, aki keményen kiáll a magyar ügyek mellett akár Moldvában is, illetve képviseli, szívében viseli ezt a dolgot, addig hiába próbálkozik az egyszerű pór ember a helyi egyházi képviselőkkel, mert nem fog tudni labdába rúgni. Röviden ennyi.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A jegyzőkönyv számára: Polgár Róbert, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége felügyelőbizottságának tagja szól az előbb. Elnök úr!

POGÁR LÁSZLÓ elnök (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége): Hosszú távon egyébként lehet róla szó, sőt valahogy meg kell ezt oldani, csak én személy szerint nem látom a megoldást, tehát kintről kell az egyházkérdésben lépni.

A Határtalanul! programmal kapcsolatosan: e célból is hoztuk létre Lábnyikban a táborközpontot, hogy kijöhessenek a fiatalok, a gyerekek vagy éppenséggel a felnőttek táborozni. Tehát ez abból a szempontból is fontos, hogy kapcsolatot teremtsünk egymással, a kultúra megismerése szempontjáról, és így akár az ottaniaknak is. Mivel több magyarországi átmegy ezeken a falvakon, így sűrűbben, bátrabban felvállalják, illetve bátrabban kiállnak amellett, hogy ez igenis fontos nekik, és nem kell félniük ettől, tehát egy háttérbiztatás is, amikor sokszor vendégek vannak.

A magyar nyelv oktatása kapcsán az van, hogy mi a mindennapokban ezen dolgozunk. Akár a kultúrában, akár a hagyományörzésben, akár a szociális kérdésekben az a feladatunk elsősorban, hogy az oktatási kérdést is megoldjuk, illetve tegyünk érte, hogy ezek a gyerekek anyanyelvi szinten tudjanak magyarul beszélni.

DR. EDVI PÉTER elnök (Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Felügyelőbizottsága): Elnézést, itt hozzászólnék egy fél percre. Képviselő úr az előbb említette Répás Zsuzsát. Van a tevékenységének néhány, mind a mai napig kiható következménye, így például a magyar nyelv oktatása. Nem tartja senki sem jónak, hogy a magyar nyelv oktatása egy szervezethez, a pedagógusszövetséghez van kötve, akik 300 kilométerrel arrébb laknak, és 300 kilométerről nem tudják úgy minden nap irányítani a magyar nyelv oktatását, mint ahogyan a csángók tudnák. Ezelőtt 3-4 évvel, amikor elvették tőlük a magyar nyelv oktatását, akkor sem tartottam teljesen igazságosnak, de vitathatatlanul voltak problémák. Ezek a problémák ma már nincsenek, és azt gondolom, hogy legfőbb ideje lenne, hogy a következő tanévben vagy az azután következő tanévben visszkapják az oktatást.

Nem funkcionál rendesen, hogy 4 órányi autóútról próbálják irányítani a magyar nyelv oktatását. Sok faluban van probléma, amit ők látnak, és jobb lenne, ha visszakapnák ezt a lehetőséget. Ugyanez vonatkozik egy másik aktuális problémára, amit már elmondtam. Éppen azért, mert nyilván a kettő összefügg, a pedagógusszövetség kapta meg az óvodák támogatását, a telepítési lehetőséget, ami úgy történt meg, hogy a pedagógusszövetség úgy utazott le csángóföldre, hogy még csak nem is értesítették őket erről, tehát azt sem tudták, hogy ott járták a falvakat, különböző polgármesterekkel megállapodtak, és aztán utólag derült ki szépen lassan, hogy ebben vagy abban a faluban voltak. Azt gondolom, az lett volna a minimum, hogy a pedagógusszövetség értesíti őket. De ennél is azt gondolom, hogy helyesebb

lenne, ha ezeket a lehetőségeket visszakapnák, és a saját területükön, csángóföldön saját, teljes tisztességgel megérdemelt ellátó szervezet lenne, tehát nem a fejük fölött döntene egy másik szervezet.

Ezzel azt is szeretném egyúttal hangsúlyozni, hogy látom, hogy Székelyföldön, Erdélyben a Pedagógusszövetség gyakran szép munkát végez, de itt nincsenek ott. 300 kilométer az túl sok. Ez körülbelül ugyanaz, mint ha Nyíregyházáról Győrben irányítana valaki egy oktatási programot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm a válaszokat és a reakciókat. Még egyszer nagyon szépen köszönöm elnök úrnak a beszámolóját, a munkájukat. Akkor május közepén találkozunk a sokat emlegetett lányiki táborban akár vagy a Szeret-kupán, illetve ha jól emlékszem, a Baka András mesemondó versenyen. Úgyhogy amit ízelítőként hallhattunk az éves programokból, abból néhányon részt is tudunk venni, és betekintést kapunk az életbe, és akár komoly megbeszéléseket is tudunk folytatni, illetve bízom benne, hogy így lesz akár erről az oktatási kérdésről is, amit itt Edvi Péter elnök úr is fölvetett.

Köszönöm szépen, hogy itt jártak a bizottsági ülésünkön. A 2. napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Egyebekben szeretném elmondani a bizottságnak, illetve tájékoztatni a bizottság tagjait, hogy húsvét után, április 18-án, kedden bizottsági ülést fogunk tartani 10 órakor: nagykövetségjelölti meghallgatásra kerül sor zárt ülés keretében. Tehát itt a jövő hét keddről van szó, ami egyébként parlamenti A-hét hétfőnek felel meg. Hasonló a helyzet május 2-án, kedden. Ez szintén egy munkaszüneti napot követő keddi nap, amikor előreláthatóan 11 órakor szintén nagykövetségjelölti meghallgatás lesz szintén zárt ülés keretében.

Amit még biztosan tudunk, az május 9-e, kedd, az egy szokásos B-heti bizottsági hetet érintő kedd, amikor Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr éves meghallgatására kerül sor, illetve Potápi Árpád államtitkár úr aktuális nemzetpolitikai tájékoztatója is akkor napirenden szerepel. Ez az a 3 bizottsági ülés, amit előre látunk.

Az ülés berekesztése

Van-e más kérdés, észrevétel? *(Senki sem jelentkezik.)* Amennyiben nincs, köszönöm szépen. A bizottsági ülést bezárom. Mindenkinek áldott, szép ünnepet kívánok a hétre is, így nagyhétben, és természetesen a hétvégén húsvétkor. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 13 perc)

Pánczél Károly
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Bihariné Zsebők Erika és Barna Beáta